

Univerza v Mariboru

Pravna fakulteta

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

ERASMUS+
JEAN MONNET KATEDRA ZA ENERGETSKO PRAVO IN POLITIKO:
REGULACIJA ENERGETSKEGA TRGA, KONKURENCA IN KLIMATSKE SPREMEMBE

SLOVENSKO ENERGETSKO PRAVO
KOT DEL GOSPODARSKEGA UPRAVNEGA PRAVA IN
NASPLOH JAVNEGA GOSPODARSKEGA PRAVA:
DRUGI DEL

IZR. PROF. DR. ALEŠ FERČIČ
ales.fercic@um.si

PREGLED VSEBIN

[prva raven]

PРАВNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO PO EZ-1

**PRAVNA UREDITEV
TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO PO EZ-1**

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [1]

[splošno: čl. 34 – 157 EZ-1]

- Določbe EZ-1 o električni energiji
  - > splošne določbe EZ-1
    - definicije
    - temeljna načela
    - energetska politika
    - [...]
  - > posebne določbe EZ-1
    - naslovniki
    - elektroenergetske dejavnosti
    - definicije
    - naloge v javnem interesu in gospodarske javne službe
    - varstvo končnih odjemalcev in potrošnikov
    - proizvodnja elektrike
    - prenos
    - distribucija
    - dejavnost operaterja trga z elektriko
    - [...].

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [2]

[naslovniki]

- Naslovniki določb EZ-1 o električni energiji

- > elektroenergetska podjetja

- proizvodnja elektrike
  - ~ prosto na trgu
- dejavnost systemskega operaterja (prenos)
  - ~ obvezna državna gospodarska javna služba, monopol/izključna pravica
- dejavnost distribucijskega operaterja
  - ~ obvezna državna gospodarska javna služba, monopol/izključna pravica
- dejavnost operaterja trga z električno energijo
  - ~ obvezna državna gospodarska javna služba, monopol/izključna pravica
- dobava elektrike
  - ~ prosto na trgu

opomba:

- splošna obveznost v javnem interesu izvajati naloge, ki se nanašajo na zanesljivost, rednost, kakovost in ceno oskrbe ter na varovanje okolja, vključno z učinkovito rabo energije, energijo iz obnovljivih virov in varstvom podnebja
  - posebne obveznosti izvajalcev gospodarskih javnih služb, gl. 37(2) EZ-1
- > končni odjemalci elektrike.

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [3]

[proizvodnje elektrike]

- Proizvodnja elektrike

- > energetska dovoljenja za proizvodne zmogljivosti

- za gradnjo objektov za proizvodnjo elektrike nazivne električne moči, večje od 1 MW, ki so priključeni na javno omrežje, mora investitor pred pričetkom gradnje imeti dokončno energetska dovoljenje, ki ga izda minister, pristojen za energijo

- za rekonstrukcijo, če se spreminja energetske parametre objekta in so te takšne, da je za rekonstrukcijski poseg potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje

- > gradbeno dovoljenje

- običajno je pogoj dokončno energetska dovoljenje

Opombe:

- javni razpis za manjkajoče nove zmogljivosti

- prosto na trgu, splošna pravila

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [4]

[prenos elektrike]

- Prenos elektrike

- > gospodarska javna služba dejavnost systemskega operaterja

- izključna pravica, monopol, sektorska regulacija, obveznosti javne službe

1. varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje prenosnega sistema
2. razvoj sistema ob upoštevanju predvidenih potreb uporabnikov sistema, zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema ter usmeritev razvojnega načrta systemskega operaterja
3. zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti prenosnega sistema, tako da ta omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in za prenos energije;
4. upravljanje pretokov električne energije v prenosnem sistemu in zagotavljanje systemskih storitev;
5. izravnavo odstopanj odjema, oddaje in čezmejnih prenosov v sistemu;
6. posredovanje informacij, potrebnih za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov kateremu koli drugemu operaterju;
7. zagotavljanje podatkov, potrebnih za učinkovito sklepanje pogodb o dobavi in uveljavljanje pravice do priključitve, uporabnikom sistema in dobaviteljem;
8. nediskriminatorno obravnavo uporabnikov sistema in dobaviteljev;
9. napoved porabe elektrike ter potrebnih energetskih virov z uporabo metode celovitega načrtovanja, z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri uporabnikih sistema;
10. pobiranje plačil za prezasedenost in plačil v mehanizmu nadomestil med upravljavci prenosnih omrežij v skladu s 13. členom Uredbe (ES) št. 714/2009;
11. nakup elektrike za pokritje izgub v prenosnem sistemu in nakup systemskih storitev v prenosnem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih;
12. zagotavljanje kakovosti oskrbe v skladu z minimalni standardi.

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [5]

[*prenos elektrike*]

- > Za izvajanje obvezne gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja RS kot koncedent podeli koncesijo pravni ali fizični osebi za celotno območje RS, in sicer za obdobje največ 50 let
  - za to koncesijo se ne plačuje koncesijske dajatve
  - pogoji za izvajanje dejavnosti
    - ~ lastništvo prenosnega sistema, certifikat systemskega operaterja in imenovanje za systemskega operaterja
  - za podelitev koncesije se izvede postopek javnega razpisa ali drugega konkurenčnega postopka, določenega s predpisi o JZP, razen če se koncesija podeli gospodarski družbi, ki je v celoti v lasti RS, in če ne opravlja tržnih energetske dejavnosti;
v slednjem primeru se koncesija podeli z neposredno sklenitvijo koncesijske pogodbe
    - ~ če se teži h konkurenci za trg so potrebni zlasti koncesijski akt, izbirni postopek, odločba o izbiri koncesionarja, koncesijska pogodba
  - financiranje
    - ~ omrežnina in drugi prihodki
    - ~ državna pomoč?
  - lastniška ločitev
  - zagotavljanje systemskih storitev
    - ~ naložitev obveznosti relevantnim podjetjem
    - ~ nabava rezervne delovne moči.

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [6]

[distribucija elektrike]

- **Distribucija elektrike**

> dejavnost distribucijskega operaterja je obvezna državna gospodarska javna služba

1. varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje distribucijskega sistema;
2. razvoj distribucijskega sistema ob upoštevanju:
  - predvidenih potreb uporabnikov sistema,
  - zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema, ter
  - usmeritev iz razvojnega načrta distribucijskega operaterja iz 30. člena tega zakona;
3. zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti distribucijskega sistema, tako da omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in distribucijo energije;
4. zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z elektriko z ustrežno zmogljivostjo in zanesljivostjo omrežja;
5. upravljanje pretokov elektrike v sistemu in zagotavljanje sistemskih storitev;
6. zagotavljanje potrebnih podatkov uporabnikom sistema in dobaviteljem, da lahko učinkovito sklepajo pogodbe o dobavi in uveljavljajo pravico do priključitve;
7. napovedovanje porabe elektrike ter potrebnih energetskega virov z uporabo metode celovitega načrtovanja in z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih;
8. posredovanje informacij, potrebnih za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov kateremu koli drugemu operaterju;
9. zagotavljanje kakovosti oskrbe v skladu z minimalni standardi;
10. nakup elektrike za pokritje izgub in sistemskih storitev v distribucijskem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih.

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [7]

[distribucija elektrike]

- > dopusten prenos izvajanja določenih nalog, gl. čl. 78(4 in 5) EZ-1
  - postopkovna in druga izbrana vprašanja
- > financiranje
  - omrežnina in drugi prihodki
  - državna pomoč?
- > ozemlje RS ali del ozemlja
- > pogoji: pridobitev koncesije in lastništvo ali najem infrastrukture
- > funkcionalna ločitev
- > zaprti distribucijski sistemi.

PРАВNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [8]

[organiziran trg elektrike]

- Dejavnost operaterja trga z elektriko
  - > obvezna državna gospodarska javna služb
    - upravljanje bilančne sheme trga z elektriko;
    - evidentiranje pogodb o članstvu v bilančni shemi, obratovalnih napovedi in zaprtih pogodb;
    - izvajanje izravnalnega trga z elektriko;
    - izvajanje dejavnosti centra za podpore iz 376. člena tega zakona;
    - izvajanje bilančnega obračuna;
    - izvajanje obračuna in poravnave poslov, povezanih z nalogami iz prejšnjih alinej;
    - zbiranje, analiza in objava podatkov z namenom zagotavljanja preglednosti delovanja trga z elektriko
  - > financiranje
    - prispevka za delovanje operaterja trga;
    - plačil članov bilančne sheme za evidentiranje zaprtih pogodb;
    - dela prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji elektrike v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, ki se določi na podlagi sedmega odstavka 378. člena EZ-1; iz drugih plačil uporabnikov za uporabo storitev gospodarske javne službe.

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [9]

[organiziran trg elektrike]

> Udeleženci na trgu poslujejo z elektriko na naslednji način:

- proizvajalec: prodaja v svojem imenu po odprti pogodbi;
- končni odjemalec: kupuje v svojem imenu po odprti pogodbi
- dobavitelj uporabnikom sistema: prodaja končnim odjemalcem ali kupuje od proizvajalcev po odprti pogodbi;
- trgovec: kupuje in prodaja elektriko po zaprti pogodbi

> bilančna shema

> ostalo.

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [10]

[varstvo končnih odjemalcev in potrošnikov]

- Posebni varstveni instituti
  - > pravica do sklenitve pogodbe z dobaviteljem
    - ne glede na DČ, v kateri je registriran
  - > menjava dobavitelja
  - > struktura računa
  - > zasilna oskrba
  - > izvensodno reševanje sporov
  - > ranljivi odjemalci.

Opomba: subsidiarna uporaba splošnih pravil o varstvu potrošnikov.

PRAVNA UREDITEV TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO [11]

[nadaljnja izbrana vprašanja]

- Ločevanje in preglednost računovodskih izkazov.
- Omrežnina in relevantnost pravil o državni pomoči.
- Zakonsko obvezen prenos 110kV sistema in relevantnost pravil o državni pomoči.
- Ločitev dejavnosti.
- Obvezna uporaba toplotne oskrbe na določenih območjih.